در جاهلیت، زمانی که زنی شوهرش فوت می شد و او را از دست می داد، وارد خانه ی کوچکی می شد و بدترین لباسش را می پوشید و از خوشبویی و هر چیزی که سبب آراستگی شود خودداری می کرد تا اینکه یکسال بر او بگذرد. سپس حیوانی مانند الاغ یا پرنده یا گوسفند می آوردند و برای پاکیزگی، خود را به آن می کشید.

از ام سلمه رضی الله عنها روایت است که می گوید: زنی نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد و گفت: ای رسول خدا، شوهر دخترم فوت شده است؛ از درد چشمانش می نالد، آیا به آنها سرمه بزنم؟ پس رسول الله صلی الله علیه وسلم دو یا سه بار فرمود: «نه». آنگاه فرمود: «إِنَّمَا هِيَ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ وَعَشْرٌ، وَقَدْ كَانَتْ إِحْدَاكُنَّ فِي الْجَاهِلِيَّةِ تَرْمِي بِالْبَعْرَةِ عَلَى رَأْسِ الْحَوْلِ»: «دوران عده فقط چهار ماه و ده روز است حال آنکه در دوران جاهلیت، سرگین را بعد از یک سال کامل (به نشانه ی تمام شدن دوران عده و اندک بودن آن) پرتاب می کردید». زینب می گوید: در جاهلیت، زمانی که زنی شوهرش فوت می شد و او را از دست می داد، وارد خانه ی کوچکی می شد و بدترین لباسش را می پوشید و از خوشبویی و هر چیزی که سبب آراستگی شود خودداری می کرد تا اینکه یکسال بر او بگذرد. سپس حیوانی مانند الاغ یا پرنده یا گوسفند می آوردند و برای پاکیزگی خود را به آن می کشید که در اثر آن کمتر حیوانی زنده می ماند. سپس از آن خانه خارج می شد و سرگینی به او داده می شد که آن را پرتاب می کرد و بعد از آن، از هر عطر و زینتی که می خواست استفاده می کرد.

[صحیح است] [متفق علیه]

اسلام آمد و عبای جاهلیت را از دوش مردم برداشت؛ به ویژه نجات بخش زنان بود که رفتار بسیار بدی با آنها می شد و مورد ظلم و ستم بودند؛ اما اسلام حق زنان را حفظ نمود. در این حدیث آمده که زنی نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم می آید و به ایشان خبر می دهد که شوهر دخترش فوت شده و دخترش به خاطر او آرایش نمی کند؛ اما از دردی در چشمانش می نالد، آیا می تواند از سرمه استفاده کند؟ که پاسخ رسول الله صلی الله علیه وسلم با تکرار و تاکید منفی می باشد. سپس مدت عده ی وفات برای زنان را اندک می شمارد؛ مدت زمان چهار ماه و ده روزی که به حرمت شوهر عده می گذراند و آرایش نمی کند؛ آیا این مدت اندک را هم صبر نمی کند. حال آنکه زنان در جاهلیت، پس از فوت شوهرشان در خانه تنگ و کوچکی مانند لانه ی حیوانی وحشی وارد می شدند و از هرگونه آرایش و زینت و خوشبویی و آب و تماس با دیگران خودداری می کردند تا جایی که کثافت و پلیدی بر آنها انباشته می شد و برای مدت یکسال به همین وضعیت از مردم دور می ماندند. و چون یکسال به پایان می رسید، به اشاره ی اندک بودن مدت زمانی که در برابر حق شوهرش بر او سپری کرده، سرگینی به او داده می شد و آن را پرتاب می کرد. اوضاع چنین بود که اسلام آمد و وضعیت موجود را تغییر داد و ناز و نعمت را جایگزین سختی و مشقت نمود و با خود گشایش و فراخی آورد؛ به همین سبب جای تعجب است که بر سرمه نکشیدن چشم صبر نمی کنند؛ و به این ترتیب به وی اجازه ی استفاده از سرمه نمی دهد تا مبادا پله و نردبانی شود برای زینت و آراستگی.